

ב"ה

פרשת נח

יש מרבתינו שדורשים אותו לשבח
ויש שדורשים אותו לגנאי
בראשית ו, ט. רש"י

נח עצמו רוצה שיהפכו בחובתו

בפירוש רש"י על הפסוק^[1] "תמים היה בדורותיו" - "יש מרבתינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום" - דלכאורה: מאחר שישנה אפשרות לדרוש זאת לשבח, כיצד יתכן שגדולי ישראל ירצו לפרש זאת לגנאי דוקא!?

...ויתירה מזו: איתא בגמרא^[2] "לעולם אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו, שהרי עקם הכתוב שמונה אותיות ולא הוציא דבר מגונה מפיו, שנאמר^[3] "מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה". והרי הדברים קל-וחומר: אם בנוגע לבהמה משתדלים שלא לכתוב דבר מגונה, על אחת כמה וכמה בנוגע ל"נח איש צדיק"!... גם צריך להבין: מהו הלימוד וההוראה מענין זה בנוגע לעבודת האדם.

...בנוגע לזהירות שלא להוציא דבר מגונה מפיו, כפי שלמדים מזה ש"עקם הכתוב שמונה אותיות ולא הוציא דבר מגונה מפיו" - ידועה השאלה ששואלים בחדרים ובישיבות: הרי מצינו בתורה כמה פעמים שנאמר הלשון "טמא" וכיוצא בזה (ולא רק "הבהמה אשר איננה טהורה")?! והביאור בזה: כאשר צריכים לומר דין הנוגע למעשה בפועל, יש לדייק ולומר את הדבר באופן ברור ומוחלט (כדי שלא יבואו לידי טעות, וכיוצא בזה), ולכן אומרים שדבר זה הוא אסור או טמא וכיוצא בזה. מה שאין כן, כאשר מדובר אודות סיפור וכיוצא בזה (שאינו נוגע למעשה בפועל), אזי צריכים לדבר בלשון נקיה, ולהזהר שלא להוציא מפיו דבר מגונה.

...ועל דרך זה מובן בנוגע לעניננו: כאשר ישנו ענין בלתי-רצוי (חובה או גנאי) בהנהגתו של נח - אי אפשר להעלים זאת ולדבֵר רק אודות השבח כו', מאחר שזהו ענין שנוגע למעשה בפועל - להזהיר שלא להתנהג כן, ולכן, אין ברירה אלא לומר שישנו ענין של גנאי שצריכים להזהר לא להתנהג כן.

...ולכן, יש לומר שעצם הענין שמהפכים בחובתו של נח הרי זה לטובתו של נח, ונח עצמו רוצה שיהפכו בחובתו, כדלקמן.

והביאור בזה: מבואר בזהר שהחילוק בין משה לנח הוא - ש"משה בעא רחמין עלייהו ואתער רחמי על עלמא", מה שאין כן נח "לא בעא רחמין על עלמא ואתאבידו, ובגין כך אקרון מי המבול על שמיא כו" .

ואף על פי שמבואר בזהר ש"משה לא תלה מלה בזכותיה אלא בזכות אבהן קדמאי (כמו שכתוב "זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך גו") , אבל נח לא הוה ליה במאן דיתלי בזכותא כמשה", ולכן "מאי הוה ליה למעבד כו" (כדברי רבי יהודה) - אף על פי כן, היה צריך לנסות לבקש רחמים בזכות עצמו, וכדברי רבי יצחק: "ועם כל דא, כיון דאמר ליה קב"ה והקימותי את בריתי אתך, הוה ליה למבעי רחמי עלייהו".

ומאחר שנח צריך תיקון על זה ש"לא בעא רחמין על עלמא" - הרי תיקון הענין נעשה על ידי זה שהתורה מספרת ומדגישה שהנהגתו של נח בזה ש"לא בעא רחמין על עלמא" היא הנהגה שאינה רצויה, וצריכים להזהר שלא להתנהג כן. כלומר: עצם הענין שמהפכים בחובתו של נח מהוה תיקון על חובתו, ולכן, ההפיכה בחובתו של נח היא - בפנימיות הענינים - דבר טוב (גם עבור נח).

...ועל פי זה מובן שרצונו של נח שיהפכו בחובתו ויכתבו בתורה שצריכים להזהר שלא להתנהג כמותו (בזה ש"לא בעא רחמין על עלמא") - כי על ידי זה נפעל תיקון הדבר.

[ועל דרך המדובר פעם¹⁴ אודות החילוק שבין משה ואהרן בנוגע להנהגה דאהבת ישראל, שאצל משה נאמר "ויבכו בני ישראל את משה - הזכרים", "אבל באהרן, מתוך שהיה רודף שלום ונתן שלום בין איש לאשתו ובין אשה לבעלה, נאמר כל בית ישראל, זכרים ונקבות" - שענין זה נאמר ומוזגש בפרשה שבה מדובר אודות מעלתו של משה, לפי ש"משה עצמו רוצה שהתורה תכתוב ותדגיש ענין זה, כדי שבני ישראל ידעו שהנהגה בענין דאהבת ישראל צריכה להיות בדוגמת הנהגתו של אהרן].

בסגנון אחר: כאשר מדברים רק אודות שבחו וזכותו של נח - נשאר אצלו ענין של גנאי וחובה, מה שאין כן כאשר מדברים גם אודות הגנאי והחובה של נח (להזהר שלא להתנהג כן) - מתקנים את הדבר, ואז נשאר אצלו רק ענין של שבח וזכות.

קטע משיחת ש"פ נח, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשמ"ג ח"א ע' 436.

- [\[1\]](#) בראשית ו, ט.
- [\[2\]](#) פסחים ג, א.
- [\[3\]](#) בראשית ז, ח.
- [\[4\]](#) לקו"ש ברכה שנה זו.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי , אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה , צביה זלאטע רייזל , שמואל , מנחם מענדל , ישראל אריה לייב , יוסף יצחק ,
שניאור זלמן , חיה מושקא , אברהם דוד , אהרן , חנה